

تۆرك يوردى

ناشرى : تورك يوردى

مدرى : آق چوره اوغلى يوسف

يىل ۱۳۳۱ صايف ۱۱ ۲۵ شباط ۱۳۳۱ يىل ۵ جلد ۹ صايف ۱۰۳

مشرطیتک تاسی ایله برابر اجتماعی و تربیوی لسانمزدده چوق قوللانیلان،
 یزلشدن کلهردن بری ده و سجه، کله سی اولمشدر. بو کله لسانمزدده کیرنججه
 هر دوشونه ییلن و یازان بو کله نك معناسی آراشدیریوردی. غنود، متعصب
 آدمیزه سجه صاحبی دینلیدیکی کی، دوشونمه یه رك یالان یا کاش ایش یالان
 و یا کاش ایشنده دونه مکده نبات کوسترن آداملرده سجه صاحبی عد
 اولوندی.

تعلیم و تربیه
 سجه صاحبی اولمشدر. بو کله لسانمزدده کیرنججه
 هر دوشونه ییلن و یازان بو کله نك معناسی آراشدیریوردی. غنود، متعصب
 آدمیزه سجه صاحبی دینلیدیکی کی، دوشونمه یه رك یالان یا کاش ایش یالان
 و یا کاش ایشنده دونه مکده نبات کوسترن آداملرده سجه صاحبی عد
 اولوندی.

بو تون بو دوشونجهلرده و ادهالرده بویوک برخصه افراط واردی.
 عز میزلکدن، تشبیسز لکدن، قرار سزلقندن قورتارمق و یاشاتمق ایچون، شبهه سیز،
 سجه یه بویوک بر لزوم واردی. تربیه نك بویوک مقصدی ده و حتی بوتون تربیوه این
 و مکمل سجه لریتشدیر مکدن عبارت دکلی؟... سجه صاحبی آدام یتشدر یملک، تربیه
 اخلاقیه نك غایه سیدر. تکمیل تربیه نك غایه سی ده بودر، دنیه ییلیر. بوایش بالخاصه
 حین بر ملت ایچون یك مهمدر. زیرا اوملتلرده وجدانلرک سینه کندیلرندن باشقا

مراقب و آمری یوقدر. مهربارت، تربیه نك اَك بویوك ایشی مکمل قلب و سجه یتشدیر
مکدر، دییور. کوستا و لوبون ده بر اترنده سجه نك لزومی ایلری به سور و یور: «تاریخ
بزه کوسترییور که ذکاتک ضعف و انحطاطی ايله دکل، بلکه سجه نك انحطاطی
ایله در که ملئر محو منقرض اولمشدیر. «دیور و انسان درجه تحصیل ايله،
دیپلومالرینک عددی ايله دکل سجه سی ايله ئولچولور، قناعتی طاشیان آمریقالیور،
آلمانلره، انگلیزلره اشتراك ایدیور.

بک مختلف تاریخی و اجتماعی عامللر آلتنده سجوی عناصرندن بک چوغنی
بوزمش اولان تورک ملتته ده بر روح فتح ایده بیلمک ایچون اونک سجه سی
ایله مشغول اولمق بک دوشرو ایدی؛ فردلرده اولدینی کی ملئرکده سجای
خصوصیه سی وارد. تاریخمیزی قاریشدیررکن اجداد مزده وقار و متانتک،
جدیت و عزمک... حاکم اولدینی کورییور؛ فقط حاله رجوع ایدنجه سجه لرده
ذو ذکاتک، حویپالقی، نمایشی لک... خسته قلربی بولویور. بناء علیه سجه
تربیه سی، اَك دوشونوله جک بر مسئله ایدی؛ آنجاق سجه نه در، عناصرلری
نه لر در، سجه ناصل اصلاح و یا خود تشکیل اولونور؛ بوجهتلری تمینده بک
چوق عجله و طبیعتیه افراط ایدیلدیور دی. چوق یرده سجه یالکز اراده مقابلی
اولارق قوللانیمشدی؛ و حتی ملتی قورتارمق ایچون او قومق و یازمق یرینه
یالکز سجه نك کفایت ایده بیله جکی ده ادعا اولونمشدی؛ یعنی عقل، تربیه
فکریه سجه تربیه نك دائرة شمرلندن قوغولمشدی.

شو حالده سجه نه در؟ ساطع بک «فن تربیه» بئنده سجه یی شوبله تعریف
ایدیور: «انسانک افعال و انفعالاتنده - تحسینات و حرکاتنده - تظاهر ایدن
خصوصیتنه اونک خوی، طبیعتی، خلقی، سرتی، سجه سی تسمیه ایدیلیر.»
و صکره سجه نك عناصر اساسیه سی صایارکن «حسایت، ذکا و اراده» دن
عبارت اولدینی تصریح ایدیور.

بناء علیه سجه یالکز اراده دیمک دکلدر؛ فی الواقع اراده مهربانکی بر
مسئله یی بیله رک یایمق اقتداریدر. حال بوکه سجه بو افعال و حرکاتده برتابیت

و معنیت کو ستر می کند. او قادر که بر آدمک سجیه سنی طایفه او نیک بعضی مشابهت لریه، نیت و قرار لری نه اولدن آ کلامی ممکندر. اراده سجیه نیک یالکز بر جیه سی اولاییلیر، یوقسه اراده ایله سجیه پی برلشدیرمک و سجیه پی یالکز اراده ایله ایضاح ایتک دوغرو دکلدیر.

«سجیه نیک ایکی رکن مقومی قوی قناعتله محکم اراده در.» فکرندن ده یک اعلا آ کلا یورز که سجیه، ینه یالکز اراده دن عبارت دکلدیر. بو اراده یه قوی بر قناعتک ده انضمام ایله مه سی لازمدر. قوی قناعت ایسه حسیات و ذکا نیک (ذهنک) تربیه سیله تأمین اولوناییلیر. قناعت، حسلرک و فکرلرک محصولیدر. سجیه صاحب اولیق و صکره بو قناعتلری نه صاقلایاراق، بونلری اورتایه چیقاروب مسئولیت آلتنه کیرمکدن قورقما یاراق موقع فعله قویق لازمدر.

شو ایضا خاندن بر شقی نیک، مدھش و جسور بر حیدودک ده سجیه صاحبی عداولونماسی خاطره کله ییلیر، چونکه شقاوت اونکچون بر قناعت حاله کیرمش. بو قناعتی ده بویوک بر جسارت و متانتله موقع فعله قویویور. فی الحقیقه «بر آدمک سجیه سی، دینلنجه او آدمی اکثریا عینی صورتله حرکت ایتدیره ن اعتیادلرک، قابیلرک، تمایلرک هیئت مجموعی سی آ کلا شیلیر» تعریف عمومیسنه ره بویله بر آدمی ده سجیه صاحبی عدایتکده مضطرز.

ط، تربیه مادام که «انسانک بوتون قابیلرینی کرک کندینک و کرکسه هم نوعنک سعادتله مدار اولاجق بر طرزده تمیه ایتمکدر»؛ بناءً علیه اصل سجیه، عناصری کرک فردک کندی سعادتله، کرک هم جنسنک سعادتله مدار اولاجق صورتده تربیه ایدیلش بر سجیه اولیق لازم کیر، سجیه نیک عناصرینی ایسه یوقاریده ایضاح ایله مشدک. کوستاولوبون داها زیاده توسیع ایدرک دییور که: «دقت، تأمل، فکر تکافل، انضباط، ثبات، اراده سجیه نیک اوسا قندندر.» فقط بونلردن دقتی، تأملی، محاکمینی ذهن (ذکا) دائره سنه، انضباطی، اراده پی، فکر تکافلی ده حساسیت دائره سنه، صوقق یک ممکندر. بوسیله سجیه نیک عناصری بوتون معناسیله اصل تربیه نیک عناصری ایله بر اشمش اولویور. سجیه لی، ای و مکمل سجیه لی بر آدم مطلقا تربیه سی - بدنی، فکری، اخلاقی تربیه سی - مکمل بر آدم در.

بزم ایچون مسائل حیاتیته دن بری ده، شبهه سز، سجه تربیه سی، سجه
تشکیل مسئله سیدر. افعال و حرکات مزده هان چوق دفعه ساکم اولان یالکیزجه
حیات مزدر. عقل طرفدن موضوع و معین قواعد عمومییه مطاوعت ایده بیله جک
براراده صاحبی دکلز. حیات مزده اساس و مسلک طاشیمق بزم بک آغیر کلیر
چوق دفعه بزمی کند مزدر کل، باشقارلی بزی اقدار ایده، حیات خصوصیه
و عمومییه مزده مختلف جویانلره مقاسومت ایده مه وک بعض دفعه بک بویوک
لنجر افلر کوستره، راجی حرکتلر یاپارز، اوقادار که برکون ایچنده بزم بر آدمی
متعدد و مختلف آدمی کی کورمه که مجبور اولورز، حیات، عمن تودد و بی قرار اید
دلانما بالقانان بر تکه و وضعیتی آیر، یأس، موفقیت سزک، اضحلال - اجتماعی
حیات مزده مع لایسفه بک چوق کورونن بوعاقتلر - هب سجه خست لقلر
عرق نظریه سنه فوق العاده باغلی اولان کوشا و لوبون سجه نیک تربیه سنده
عرق بویوک بر تاثیر می اولدیغه قانعدر، سجه بی تشکیل ایدن عناصرک عرقلر
مکوره نیکیشد بکی قبول ایدر و بونکچون ده بر قومک احتیاجاته کورم قبول
و تطبیق اولوتان بر تربیه و لکرتیزنه لایق اولما یابیلر. بر ایشالیان، بر روس،
بر انگلیز، بر زنجی عینی طرزده تربیه اولونما لیدر و ه سجه نیک بوتون اوصافی
تربیه ایلده ویریله مز. اوزون بر ماضی نیک نتیجه سی اولارقی ارنی ده اولایلیر.
بوتلر عرقک اوصافیدر. بوتلری یاراشیق و دگیشدیرمک ایچون عصرلر
لازمدره دیر.

بویله اولقله برابر، تربیه نیک سجه تشکیلده تاثیر می یوسوتونده انکار
ایچمه لیدر و دنیور که تربیه سجه نیک بعض اوصافی یاراداماقله برابر ایچ
ضعیف بر حالده بولونان قابلیتلی بر درجه یه قادیار انکشاف استدی بیلر. و
اساساً تربیه خارچدن برشی لدخال ایده جک دکلدر. او، جو حقیقه کی استمداد لری
آرایا حق و بوله حق و اونلری تمیه صالح بولار کوسر چکلدر. بو تربیه سنده
اعتیاده بویوک بر موقع و قوت ویرمشدن و تدریسدن زیاده تربیه، آنحاق مشهور
غیر مشهور بر حاله کجه سله تام اولور. سجه نیک عناصری و اوصافی اولان
اراده، ثبات، تشبث شخصی... مجرد استیلا لارک مخصوصی چکلدرلر و هیچ

بر وقت كسابدن اوكره نيلمزلر. بونلر ارئي ياخود كسي اولسون استدلال،
تعقل ساحه سندن تماميله چيقاراق اعتياد حاله كيردكلري زمان آنجاچ تقرر
ايدمزلر. مناقشه قبول ايدمزلر اخلاق فنا بر اخلاقدر، منفعتك ايلك نفعه سيله
ييقلاچق، محو اولاجق بر اخلاقدر، دير.

ايسته تربيه نك بوتون اقتدار مؤثرتي بوراده كوروله جكدرد. شبهه سز،
سجيه كتابدن اوكره نيلمزلر: چونكه كتاب بر فكر و قناعت ويرم بيلير،
قلبي، ذكابي تحريك ايدم بيلير، فقط ثاثير بو قادارله قانجه كتاب و تدريس تماميله
مفيد اولاييلمكدن چوق اولاقدرلر، كتابي، درسي، مناسب و تماسلري، سوزلري،
حركتلري، جزالري، مكافاتلري، تربيه بدنيه ي، تمايلات روحيه ي، مكاتب
حياتنك بوتون ديكر تفرقاتي هپا سجيه نك تشكيلي اطرافنده طوبلامق و بونلري
آهنگدار بو صورتدم ادارم ايدم بيلمك لازمدر. تاكه چوجقلر تكامل روحى
و بدنى لويى تعقيب ايدمرك استعداد و قابليتله كره فضيلتكار اعتيادلر، صاحب
اولاييلمسونلر و بو اعتيادلر اولرده متين و مقبول بر سجيه نك ساغلام تمل
طاشلارنى تشكيل ايدم بيلسون.
سبك مهم و نازك اولان بو سجيه تربيه ي مسئله سنده فن تربيه نك قواعد
اساسيه سنى خلاصه ايدم بيلمك ممكندر:

تربيه، سجيه ي و اونك تخالفلارنى نظر مطالعه يه آلماق ميدر؟ و سئالطده
اولادنى كى تربيه نك نتيجه لرند، و وحدت مفكوره سنى طاشيانلر بو سؤاله خير
ايله جواب ويريرلر، يعنى تربيه سجيه نك تخالفلارنى نظر مطالعه يه آلماق ميدر،
ديرلر. بوتون چوجقلر، حقي طرز معامله يي تطبيق ايتمك، اونلر كى سبازلر
قادر دكيشه بيلن، سجيلرنى هينچ داوشوميه ريك عيني واسطه لر و تدبيرلر ايله
بر چوق روحلري نك بر روح ايمش كى اداره ايتمك ايسته ينلر، شبهه سز، نك
يك كيلورلر، چوجقلري بر آرز فضله خدقانه و يا قيندين تعقيب ايدنلر، مسلكلرند
حقيقتى تجربه مسلحي اولانلر درحال آكلالايچقلر دوركه خوي و سجيه نك
متخالفدر، حساس، متفكر، فعال، متلون، معتدل، مرضى، سجيه لر بولوناييلىر.
صفت تربيه بر ادامه سجيه لر ك ايتسنى ويزمكدن عبارت دكل، بلكه اونك

سجیه سیله اولغون اولان اوصافی ممکن اولدیغی قادار زیاده تنبیه و باخصوص
بوسجیهیه مربوط خصوصی قصورلری ده تدریجاً ازاله ایتدیرمکدر. سجیه نك
تخالفی حقیقی پدیده قولوژی نك برعناصریدر. بوتخالفی بر واقعه طبعیه اولاراق
قبول ایتك معتدل فن تربیه نك برنجی شرطلرننددر.

بناء علیه ایستر بر شا کردن، ایستر بر صنعتدن بحث اولونسون تربیه سی
موضوع بحث اولان چوجوغك یاخود چوجقارك سجیه سی تدقیق ایتك
یا لکز شایان توصیه دکل، بالعکس حقیقه تربیه ایدیلک ایستیلیورسه حتی
لازمدرده. هر سجیه نك اینجه فرقلری بوتون تفصیلاتیه کشف ایدیه یله جك
درین مدققانه بر تحلیل روحی پك قیمتدار برشیدر. حقیقی و اصل بر مربی ده
أمیلی تدقیق ایدمن روسو، زاقولی تدقیق ایدمن پستالوزی کی، یدترینته
تودیع اولنان چوجقاری چوق اینجه تحلیل ایدیه ییلن بر مربی در، فقط مکتب
حیاتنك همان بوتون مملکتلرده شمیدیکی حاله کوره معلملردر. و معلملردن
یوبله تفصیلاتلی و موشکافانه برتحلیل و تدقیق ایستهمك دوغرو اولماقوله برابر
اصول تدریش و انضباطی هر چوجوغك سجیه سنك خطوط اساسیه ته تدقیق
ایدیه ییلنك ایچون شا کردلرینی طائیماسی و تدقیق ایله مه سی اولنردن ایسته مکده
پك حقلی یز.

تجربه ایدمن معلملر پك اینی بیلیرلرکه شا کرد اوزرنده بر نفوذ ساحبی
اولمانك برنجی شرطی اونی طائیق و طائیدیفنی ده اثبات ایتمکدر.
بوطائیمانك حصوله کتیره جکی نتیجه هیج شایماز: ابتدا جوجوق کندیسنك
بوقادار اینی و آمین طائیماسه جیرت ایدهر. بوحال، معلم ایچون، بوتون تربیه نك
ایلك شرطی اولان حس حرمتی طلبیه تلقین ایدیه جك بر فاقیت و قوتدر.
صوکره چوجوق، بویوک انسان کی، کندیسيله مشغول اولوندیفنی، اونی تحصیل
و تربیه ایچون اوغراشیلدیفنی کوردکجه دائماً سوینه جکدر. حتی جوجوق کندی
اوزرنده تحلیللره، تنقیدلره ییله ممنون اولور. اونوتولمسندن ایسه آزارلانمای
ترجیح ایدهر. مکتبلر مزده معلمنك نظرندن اك جوق دوشمش بر طلبه نك
یيله بالحاصه معلمی کندیسيله مشغول ایتك ایچون سؤاللره جواب ویرمکده،

مکتب ایشلرینه فضله علاقه کوسترمکده، حتی دیگر آزقاداشلارندن داها زیاده استعجال ایتدکلرینی کورمیورمی یز: استهزادن، تحقیردن معرا بر تنقید چوجوق طرفدن بر اثر خیرخواهی اولاراق قبول ایدیلیر؛ چونکه بوتنقیدلر اثبات ایده رکه معلم اونک ایچونده دقت مخصوصه سی صرف ایدیور. و کندییی حقیقه یالکیز بر (نومرو) دن عبارت دکل، بالعکس، بر شخصیتدر، بر آدامدر.

سجیه لرك تخالفی و بوتخالفه نظر آده فن تربیه نك قوللانا جنی طرز معامله لرك تخالفی قبول ایدنجه بوتون سجیه لرك آچیقجه، سربسته انكشاف تضاهیری ده تشویق و تشجیع ایتک لازمدر. بو، اوسجیه لری اصلاح و همان دائماده تشکیل ایتمه نك یگانه چاره سیدر. چوجوقلرك سکنز اون سنه مکتب حیاتلرنده صرف کندیلرینك دینیه بیله جک بر قرار و برمه لرینه و بو قرارلرینی اجرا ایتمه لرینه میدان و برمه جک سبق بر نظارت و انضباط تأسیس ایتک و مکتبه مطرد و یک آهنگ بر حیات صوقق، قادار یا کاش و مضر دره چونکه سجیه ده دیگر خصائل بشریه کی، ایشیه رکه، تکرار ایده رکه یرله شه بیلیر.

مراجعت ایمیله اولر: فن تربیه، ساطع. روحیات درباری، محمد علی هینی. تربیه نك پدقولوژیسی، کوستاو لوبون، فن تربیه قاموسی، لوئیسیون. تربیه همومیه، هربارت.

نافع عطف